

Odůvodnění

Obecná část

Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Příspěvek na bydlení je poskytován ze systému dávek státní sociální podpory podle § 24 a násl. zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“). Nárok na tento příspěvek a jeho výše jsou závislé na výši rozhodného příjmu a na výši nákladů na bydlení. Náklady na bydlení se porovnávají s normativními náklady na bydlení danými zákonem. Vzhledem k tomu, že výše nákladů na bydlení se průběhem času mění, je vláda v § 28 zákona o státní sociální podpoře zmocněna stanovit nařízením vlády vždy k 1. lednu pro období do 31. prosince téhož roku výši

- a) nákladů srovnatelných s nájemným,
- b) částek, které se započítávají za pevná paliva,
- c) částek normativních nákladů na bydlení.

Tato právní úprava umožňuje každoročně stanovit výši nákladů na bydlení a normativních nákladů na bydlení tak, aby jejich výše a jejich dopad na příspěvek na bydlení odpovídaly aktuálním nákladům na bydlení, popř. cenám v oblasti bydlení.

Od normativních nákladů na bydlení, stanovených pro bydlení v bytech užívaných na základě nájemní smlouvy, se zároveň odvozuje i maximální hranice uznatelných odůvodněných nákladů na bydlení u jiné než nájemní, družstevní nebo vlastnické formy bydlení podle § 34 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním

Předložený návrh nařízení vlády, kterým se mění výše nákladů na bydlení a normativních nákladů na bydlení pro rok 2020, je v souladu se zákonem o státní sociální podpoře a se zákonným zmocněním uvedeným v § 28 tohoto zákona.

Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie

Předmět právní úpravy není regulován právními předpisy Evropské unie, není proto s právem Evropské unie v rozporu. Příspěvek na bydlení nepodléhá koordinacním pravidlům Evropské unie.

Zhodnocení platného právního stavu a návrh řešení

Dosavadní právní úprava, kterou je stanovena výše nákladů na bydlení a normativní náklady na bydlení, je obsažena v nařízení vlády č. 320/2018 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2019 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení. Vzhledem k tomu, že uvedená úprava je v souladu se zákonným zmocněním omezena jen na jeden rok, v tomto případě rok 2019, je nezbytné v souladu se zákonným zmocněním stanovit nařízením vlády obdobnou právní úpravu i pro rok 2020.

Předložený návrh nařízení vlády, kterým se mění výše nákladů na bydlení a normativních nákladů na bydlení pro rok 2020, vychází ze zákonného zmocnění obsaženého v § 28 zákona o státní sociální podpoře a z údajů Českého statistického úřadu a Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.

Výše nákladů srovnatelných s nájemným se upravuje podle sdělení Českého statistického úřadu o imputovaném nájemném a na základě meziročního indexu nárůstu nájemného. Pro propočtení srovnatelných nákladů jsou do výpočtu jejich výše zahrnuty počty bytů vlastníků, rodinných domů i bytů v bytových družstvech podle sdělení Českého statistického úřadu o počtech těchto domů a bytů.

Částky, které se započítávají za pevná paliva a částky normativních nákladů na bydlení jsou propočítány podle indexů spotřebitelských cen v roce 2019. Pro stanovení nákladů bylo počítáno se skutečnou meziroční změnou cen za 1. až 3. čtvrtletí 2019 sdělenou Českým statistickým úřadem a s odhadem vývoje těchto cen za celý rok 2019 zpracovaným Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR na základě dosavadního vývoje spotřebitelských cen. Data byla porovnána s aktuálními cenami dodavatelů energií a služeb platných na počátku 4. čtvrtletí 2019. Do propočtu normativních nákladů na bydlení byl zohledněn odhad meziročního nárůstu u cen nájemného (o 3,7 %), tepla a teplé vody (o 4,9 %), plynu (o 3,3 %), elektřiny (o 10,3 %), vodného a stočného (o 2,6 %), pevných paliv (o 1,0 %) a ostatních služeb souvisejících s bydlením (tj. komunální služby, odvoz pevného odpadu, údržba bytů apod. v průměru o 2,2 %).

Nájemné a srovnatelné náklady s nájemným jsou propočítány na přiměřené plochy bytů pro příslušný počet osob (jedna osoba 38 m², dvě osoby 52 m², tři osoby 68 m², čtyři a více osob 82 m²). Náklady na energie a služby byly počítány podle průměrných měsíčních spotřeb pro výše zmíněné přiměřené plochy bytů, resp. podle počtu osob v domácnosti.

K návrhu nařízení vlády nebylo v souladu s čl. I bod 3. 8. písm. f) Obecných zásad pro hodnocení dopadu regulace (RIA) zpracováno hodnocení dopadu regulace (RIA), neboť navrhovaný předpis obsahuje pouze parametrické změny, kdy variantní řešení není možné. Skutečnost, že se jedná o změny technického charakteru, vyplývá z toho, že zákonné zmocnění určuje přesně, které částky se upravují a jakým způsobem se jejich výše stanoví; uvedené zákonné zmocnění nedává prostor pro jiný postup, popřípadě jiné varianty úpravy částek nákladů na bydlení pro účely státní sociální podpory. Jedná se o prováděcí právní předpis – povinnost každoročně stanovit uvedené částky je vládě uložena přímo zákonem.

Dopady navrhované úpravy

na státní rozpočet

Normativní náklady propočtené podle vývoje indexů spotřebitelských cen, aktuálních cen dodavatelů energií a nově rozdělených ostatních služeb souvisejících s bydlením na jednotlivé položky se oproti částkám platným pro rok 2019 pohybují v rozmezí +4,2 % až +5,1 % u bytů užívaných na základě nájemní smlouvy a +4,3 % až +4,5 % u bytů v družstevních a bytů vlastníků. V absolutním vyjádření jde o zvýšení měsíčních částek normativních nákladů o 234 Kč až 811 Kč u bytů užívaných na základě nájemní smlouvy a 202 Kč až 501 Kč u bytů v družstevních a bytů vlastníků. Částky nákladů srovnatelných s nájemným se v meziročním srovnání zvyšují o 3,7 % a částky, které se započítávají za pevná paliva o 1,0 %. V absolutním vyjádření nově navrhovaných částek, to znamená změnu částek nákladů srovnatelných s nájemným v rozsahu od 78 do 168 Kč, zvýšení částek, které se započítávají za pevná paliva, v rozsahu od 8 do 17 Kč. Rozsah navýšení navrhovaných částek se odvíjí od počtu osob v domácnosti, resp. započítatelné velikosti přiměřené plochy bytů, průměrných spotřeb služeb, energií, nově rozpočítaných ostatních služeb souvisejících s bydlením a velikosti obce.

Odhad ekonomických dopadů vyplývajících pouze z úprav částek nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva a částek normativních nákladů na bydlení činí (při zachování současné legislativní úpravy a současného trendu vývoje příjemců sociálních dávek poskytovaných do oblasti bydlení) zvýšení o cca 315 mil Kč

u příspěvku na bydlení a cca 20 mil. Kč u doplatku na bydlení, tzn. v obou systémech **nárůst celkem cca 335 mil. Kč** pro rok 2020.

na ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na ostatní veřejné rozpočty.

na podnikatelské prostředí

Navrhovaná právní úprava nebude mít vliv na podnikatelské prostředí České republiky.

sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Navrhovaná právní úprava bude mít pozitivní dopady na současné příjemce těchto dávek, tzn., zejména na osoby nebo rodiny s nedostatečnými příjmy, mezi které patří zejména senioři, osoby se zdravotním postižením a rodiny s malými dětmi i na nové žadatele o sociální dávky poskytované do oblasti bydlení. Mírné zvýšení těchto dávek, reflektující vývoj cen v oblasti bydlení, pomůže těmto osobám a rodinám s úhradou nákladů na jejich bydlení, a tím i k zajištění a udržení jejich přiměřeného bydlení.

na životní prostředí

Navrhovaná úprava nemá vliv na problematiku životního prostředí a nebude mít za následek dopady na životní prostředí.

Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Současná právní úprava, která vychází z § 25 a 26 zákona o státní sociální podpoře, neobsahuje žádná ustanovení, která by narušovala právo na rovné zacházení a vedla k diskriminaci; je z hlediska rovnosti mužů a žen neutrální, navrhovaná právní úprava nebude mít dopad ve vztahu k rovnosti mužů a žen, ani jiné diskriminační dopady.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na ochranu soukromí ani ochranu osobních údajů, neboť jde pouze o změny technického charakteru.

Zhodnocení korupčních rizik

V navrhované právní úpravě nebyla shledána žádná rizika, která by mohla vést ke korupčnímu jednání.

Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná úprava nebude mít dopady na bezpečnost nebo obranu státu, neboť se navrhovaná opatření této oblasti nijak nedotýkají.

Zvláštní část

K § 1 a 2

Stanovují se konkrétní výše částek nákladů srovnatelných s nájemným, výše částek, které se započítávají za pevná paliva, a výše částek normativních nákladů na bydlení.

Normativní náklady na bydlení, které jsou využívány při výpočtu příspěvku na bydlení, v sobě zahrnují nájemné nebo částky srovnatelné s nájemným, náklady za plyn, elektřinu a náklady za plnění poskytované s užíváním bytu, kterými se rozumí náklady za dodávku tepla (dálkové vytápění) a centralizované poskytování teplé vody, dodávku vody z vodovodů a vodáren a odvádění odpadních vod, provoz výtahu, osvětlení společných prostor v domě, úklid společných prostor v domě, odvoz odpadních vod a čištění jímek, vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou a odvoz komunálního odpadu, případně náklady za pevná paliva. Metodika výpočtu těchto nákladů je dána zákonem o státní sociální podpoře, propočet výše normativních nákladů se odvíjí od vývoje cen jednotlivých komodit v oblasti bydlení a jejich zastoupení v celkových nákladech na bydlení odvislém na velikosti bytu a počtu osob v domácnosti. Vývoj výše nájemného je veličina přímo závislá na velikosti obce, zatímco spotřeby služeb a energií jsou propočítány na průměrné spotřeby podle počtu osob (např. spotřeba vody) nebo na přiměřené velikosti bytu podle počtu osob (např. spotřeba tepla). Součet těchto jednotlivých položek dává konečný výsledek příslušných normativních nákladů na bydlení podle počtu osob a velikosti obce.

K § 3

Dávky státní sociální podpory se vyplácejí měsíčně pozadu. Proto se v měsíci lednu 2020 budou vyplácet dávky, na něž vznikl nárok za prosinec 2019; aby při posuzování nároku na příspěvek

na bydlení za měsíc prosinec 2019 nevznikly pochybnosti, ke kterým částkám nákladů na bydlení se přihlédne, stanoví se výslovně, že nově navrhované částky se použijí poprvé pro stanovení příspěvku na bydlení za leden 2020.

K § 4

Podle dosavadní platné právní úpravy obsažené v nařízení vlády č. 320/2018 Sb. jsou stanoveny částky nákladů na bydlení a normativních nákladů pro výpočet příspěvku na bydlení jen na rok 2019. Proto je nezbytné, aby byly uvedené částky nově stanoveny k 1. lednu 2020 tak, aby bylo možné o nároku na příspěvek na bydlení rozhodovat.